

MEMORIAL

General Marii Wittek

BORECKA Helema
z d. Sobaniska

ps. "Hele"
(1923 - 1980)

AL
Redom
Kielce

3354/WSK¹

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ⁺⁺BORECKA Helene.....
2 d. Sobieskie.....
3354/WSK

I/1. Relacja ✓ k. 7, s. 1-7

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ✓ k. 6, s. 1-6

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 1, s. 1

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne...

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ksero (w teście)

I/1 Relacja

- Biogram opracowany przez E. Zawacką i D. Kowup, Toruń 2003, mps, rleps, oryg., k. 2, s. 1-2
- Biogram opracowany przez E. Zawacką i D. Kowup, Toruń 2003, mps, rleps, oryg. (z uwagami recenzenta B. Chrusanowskiego), k. 3, s. 3-5
- Biogram opracowany przez M. Suleję i W. Miśtała, mps, rleps, kopia, k. 2 s. 6-7

Biogram opiew przez E2 i Dby - egzemplarz wyliczony do J. Dudy 2 ucieki - bezmeczome drugim pisen

BORECKA z d. Sobańska Helena (1923 - 1980)

AL
I/1-1

Helena Sobańska - Borecka urodziła się 20 października 1923 r. w Dołach Biskupich pow. Opatów w woj. kieleckim, w rodzinie robotniczej Michała i Marii z d. Pocheć. Ukończyła szkołę powszechną w 1936 r. Przez następne 3 lata pracowała jako robotnica w lasach państwowych.

Po wybuchu wojny w 1939 r. została zatrudniona w Fabryce Tektury w Dołach Biskupich. W 1941 r. została wywieziona do Niemiec na roboty przymusowe., z których wróciła w grudniu 1942 r. do domu. W maju 1943 r. wstąpiła do GL, przybrałszy ps. Hela. Pełniła funkcję łączniczki placówki GL w Dołach Biskupich i opiekunki skrzynki kontaktowej tej placówki.. W styczniu 1944 r. została członkinią PPR. Kiedy w czerwcu tego roku została zdekonspirowana, wstąpiła do oddziału partyzanckiego AL im. Langiewicza. W oddziale tym, dowodzonym przez Jana Byka, ps. Brzoza (który po wojnie przybrał nazwisko Borecki Czesław), „Hela”, wkrótce zaufana „Brzozy”, pełniła funkcję sanitariuszki. Potem była także łączniczką do komend Obwodów AL, Obwodu II Lubelskiego i III Radomskiego, a również między swoim oddziałem i PPR w Ostrowcu Świętokrzyskim. Brała udział w akcjach bojowych, w których odznaczała się odwagą i determinacją w działaniu (opinia ~ Dudy Janiny). M. in. 15 lipca 1944 r. w Przyuszyńcu k. Ćmielowa, kiedy oddział „Brzozy” został otoczony w majątku Przyuszyńcu przez żandarmerię niemiecką, „Hela” w trakcie wycofywania się oddziału, zdołała pomimo trwającej obławy niemieckiej na rannych partyzantów, wyszukać zaginionych czterech rannych ukrywających się w zbożu i donieść ich do lekarzy czym uratowała im życie. Wśród nich był ciężko rannego w obie nogi Wacław Sampolski „Konopa”, dowódca drużyny z sąsiedniego oddziału „Wrzosa”. [Dodajmy wyjaśniająco: W/g opracowania „Tajne oblicze GL-AL i PPR Dokumenty” Oddział AL „Brzozy”, liczący 35 osób, w lipcu 1944r. połączył się z oddziałami „Górala” i „Wrzosa”, przy faktycznym kierownictwie oficerów NKWD, zrzucanych w końcu czerwca 1945r.. Jako I Batalion 1 Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej zajmował się głównie grabieżą majątków i wsi. „Brzoza” jeszcze podczas okupacji niemieckiej dążył do konfrontacji zbrojnej z AK].

2 . 2 . 2 . 2
Same
Własności!

W dniu 17 stycznia 1945 r. „Hela”, jak cały oddział „Brzozy” zgłosiła się do służby w Armii Czerwonej, wkraczającej do Ostrowska Świętokrzyskiego. Została skierowana do pracy w miejscowym Komitecie PPR i jeszcze w tymże roku przeszła do pracy w WUBP w Kielcach.

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/615 z 16 lipca 1970 r. *za zasługi w walkach z okupantem hitlerowskim* Helena Borecka została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. Była również odznaczona Odznaką Grunwaldzką (1946), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1946 i 1966) i Krzyżem Walecznych (1958).

Po wojnie ukończyła liceum ogólnokształcące. Wyszła za mąż za swego wojennego dowódcę Czesława Boreckiego i urodziła syna. Pracowała w 1947 r. w WUBP w Radomiu, a w 1948 r. w WUBP w Częstochowie. W 1949 r. pracowała w PPS w Kielcach, a w latach 1950-1954 jako urzędniczka i sekretarz POP PZPR w Wojewódzkim Komitecie Planowania Gospodarczego w Kielcach. Od 1954 r. do 1960 r. była instruktorem KW PZPR w Zielonej Górze. W latach 1960-1961 pracowała jako urzędniczka w Instytucie Naukowo-Badawczym i w Biurze Projektów Ministerstwa Łączności w Warszawie. Od 1961 r. do 1972 r. była oficerem zawodowym w MSW w stopniu kapitana. Należała do ZBOWiDu. W 1973 r. przeszła na rentę. Mieszkali w Warszawie na ul. Chopina 5. Wdowa od 1979 r.

nie było
już PPS

Zmarła 4 kwietnia 1980 r. Została pochowana w Warszawie na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

AKHK, ko. H. Boreckiej; APAK, T: 3354/WSK; AZG ZKRPIBWP, sygn. W-78576 (Helena Borecka); BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s. 103, poz. 693;

Bahalarczyk A., *Odprawa na Wykusie*, WTK 1979/29, s. 7; Bieszczanin Z., *W walce z podwójnym wrogiem*, w: *Wspomnienia żołnierzy GL i AL*, W-wa 1962, s. 439; Matusiak P., *Ruch oporu na Ziemi Opatowsko-Sandomierskiej*, W-wa 1976, s. 248-249; Skwarek S., *1 Brygada AL im. Ziemi Kieleckiej*, W-wa 1977, s. 78, 138, 173-174; Tajne oblicze GL-AL i PPR. Dokumenty, W-wa 1997, t. 1, s. 80, 83, 126-128, t. 2, s. 11, 19; Wesołowski, *PRL Kaw. VM...*, s. 13.

Odesłanie J. Dude

IK 03

Biogramem greck. m. E2 i D. w. do I tomu
"Stawmikeł UM kobiet"

wydruk 31.2.03
I/4-3

BOECKA z d. SOBAŃSKA Helena (1923 - 1980), kpt., ps. Hela, łączniczka III Obw. Radomsko-Kieleckiego GL, ^{zajm} partyzantka Oddz. ^{Part} AL „Brzozy” tego obwodu, ^{pracownik} pracownik Wojewódzkiego Urzędu BP w Radomiu i Częstochowie, oficer zawodowy MSW

Helena Sobańska urodziła się 20 października 1923 r. w Dołach Biskupich pow. Opatów w woj. kieleckim, w rodzinie robotniczej Michała i Marii z d. Pocheć. Ukończyła szkołę powszechną w 1936 r. Przez następne 3 lata pracowała jako robotnica w lasach państwowych.

Po wybuchu wojny w 1939 r. została zatrudniona w Fabryce Tektury w Dołach Biskupich. W 1941 r. została wywieziona do Niemiec na roboty przymusowe., z których wróciła w grudniu 1942 r. do domu. W maju 1943 r. wstąpiła do GL, przybrałszy ps. Hela. Pełniła funkcję łączniczki placówki Doły Biskupie III Obwodu Radomsko-Kieleckiego GL i opiekunki skrzynki kontaktowej tej placówki. W styczniu 1944 r. została członkinią PPR. Kiedy w czerwcu tego roku została zdekonspirowana, wstąpiła do oddziału partyzanckiego AL im. Langiewicza. W oddziale tym, dowodzonym przez Jana Byka, ps. Brzoza (który po wojnie przybrał nazwisko Borecki Czesław), „Hela”, wkrótce zaufana „Brzozy”, pełniła funkcję sanitariuszki. Potem była także łączniczką do komendy Obwodu II (Lubelskiego i III Radomskiego-Kieleckiego) a również między swoim oddziałem i PPR w Ostrowcu Świętokrzyskim. Brała udział w akcjach bojowych, w których odznaczała się odwagą i determinacją w działaniu. M. in. 15 lipca 1944 r. w Przyuszyńcu k. Ćmielowa, kiedy oddział „Brzozy” został otoczony w majątku Przyuszyńca przez żandarmerię niemiecką, „Hela” w trakcie wycofywania się oddziału, zdołała pomimo trwającej obławy niemieckiej na rannych partyzantów, wyszukać zaginionych czterech rannych ukrywających się w zbożu i donieść ich do lekarzy, czym uratowała im życie. Wśród nich był ciężko ranny w obie nogi Wacław Sampolski „Konopa”, dowódca drużyny z sąsiedniego oddziału „Wrzosa”. [Dodajmy wyjaśnienia: W/g opracowania „Tajne oblicze GL-AL i PPR Dokumenty”, nazwanego przez prof. Nazarewicza „paszkwilem”, Oddział AL „Brzozy”, liczący 35 osób, w lipcu 1944 r. połączył się z oddziałami „Górala” i „Wrzosa”, przy faktycznym kierownictwie oficerów NKWD, zrzuconych w końcu czerwca 1945r.. Jako I Batalion 1 Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej zajmował się głównie grabieżą majątków i wsi. „Brzoza”, jeszcze podczas okupacji niemieckiej dążył do konfrontacji zbrojnej z AK].

W dniu 17 stycznia 1945 r. „Hela”, jak cały oddział „Brzozy” zgłosiła się do służby w Armii Czerwonej, wkraczającej do Ostrowca Świętokrzyskiego. Została skierowana do pracy

w miejscowym Komitecie PPR i jeszcze w tymże roku przeszła do pracy w WUBP w Kielcach.

Helena Borecka

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/615 z 16 lipca 1970 r. za zasługi w walkach z okupantem hitlerowskim Helena Borecka została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. ^{z m. l. 3-12 30 30} Była również odznaczona Odznaką Grunwaldzką (1946), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1946 i 1966) i Krzyżem Walecznych (1958).

Po wojnie ukończyła liceum ogólnokształcące. Wyszła za mąż za swego wojennego dowódcę Czesława Boreckiego i urodziła syna. Pracowała w 1947 r. w WUBP w Radomiu, a w 1948 r. w WUBP w Częstochowie. W 1949 r. pracowała w PPS w Kielcach, a w latach 1950-1954 jako urzędniczka i sekretarz POP PZPR w Wojewódzkim Komitecie Planowania Gospodarczego w Kielcach. Od 1954 r. do 1960 r. była instruktorem KW PZPR w Zielonej Górze. W latach 1960-1961 pracowała jako urzędniczka w Instytucie Naukowo-Badawczym i w Biurze Projektów Ministerstwa Łączności w Warszawie. Od 1961 r. do 1972 r. była oficerem zawodowym w MSW w stopniu kapitana. Należała do ZBOWiDu. W 1973 r. przeszła na rentę. Mieszkała z mężem w Warszawie na ul. Chopina 5. Wdowa od 1979 r.

*był
brater*

Zmarła 4 kwietnia 1980 r. Została pochowana w Warszawie na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

AKHK, ko. H. Boreckiej; APAK, T: 3354/WSK; AZG ZKRPIBWP, syg. W-78576 (Helena Borecka); BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 2, s. 103, poz. 693;

Bahalarczyk A., *Odprawa na Wykusie*, WTK 1979/29, s. 7; Bieszczanin Z., *W walce z podwójnym wrogiem*, w: *Wspomnienia żołnierzy GL i AL.*, W-wa 1962, s. 439; Matusak P., *Ruch oporu na Ziemi Opatowsko-Sandomierskiej*, W-wa 1976, s. 248-249; Skwarek S. (wg recenzenta ^{ambrosius} B. Chrzanowskiego ^{ambrosius} niewiarygodny), *1 Brygada AL im. Ziemi Kieleckiej*, W-wa 1977, s. 78, 138, 173-174; *Tajne oblicze GL-AL i PPR. Dokumenty*, W-wa 1997, t. 1, s. 80, 83, 126-128, t. 2, s. 11, 19; Wesółski, *PRL Kaw. VM...*, s. 13.

[Redakcja Słownika dotychczas nie uzyskała z IPN danych o charakterze służby Boreckiej w WUBP. *Ważne*

*Ważne
Kto jest autorem książki Tajne oblicze*

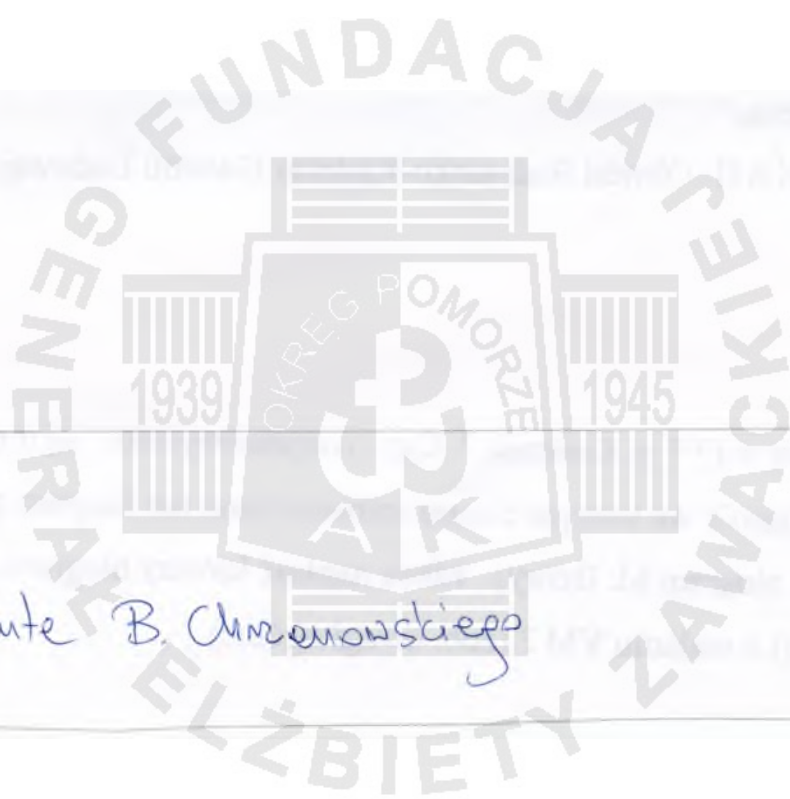
Borecka Helena.

- s. 1 – chodzi o III Obwód Radomsko-Kielecki Gwardii Ludowej,
- ✓ - s. 2- winno być: Matusak Piotr a nie Matusia P.
- s. 2 – S. Skwarek był majorem UB-SB i jego wiarygodność pozostawia wiele do życzenia,
- s. 2 – co robiła w PPS w Kielcach ? Czy „rozpracowywała” jako funkcjonariusz UB ? Wyjaśnić we wstępie czemu zamieszczono ten biogram podobnie jak M.Bzury (zob. biogram M. Bzury). Może napisać krótszy biogram z zaznaczeniem informacji o nadaniu VM ? (zob. uwagi ogólne).

uwagi B04
F03

I/1-5

verte

Uwagi recenzenta B. Chmurnowskiego

Helena BORECKA z d. SOBAŃSKA - M.S. 31104

Córka Michała i Marii z d. Pocheć. Urodziła się 20 października 1923 r. w Dołach Biskupich w woj. kieleckim. Jej ojciec był robotnikiem.

W 1936 r., po ukończeniu szkoły powszechnej pracowała przez trzy lata jako robotnica w lasach państwowych. W 1939 r. poszła do pracy w Fabryce Tektury w Dołach Biskupich.

W 1941r. została wywieziona na roboty przymusowe do Niemiec. W grudniu 1942 r. wróciła do domu. W styczniu 1944 r. wstąpiła do PPR. Pod ps. Hela pełniła funkcję łączniczki i opiekunki skrzynki kontaktowej AL w Dołach Biskupich. W czerwcu 1944 r. na skutek dekonspiracji wstąpiła do oddziału AL im. Langiewicza dowodzonego przez Jana Byka (po wojnie pod nazwiskiem Czesław Borecki), ps. Brzoza. Oddział ten liczył około 35 osób. Na początku lipca 1944 r. połączył się z oddziałami AL „Górala” (Stefana Szymańskiego) i „Wrzosa” (Wacława Młynka). Faktyczne kierownictwo nad tym zgrupowaniem (I batalion 1 Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej) objęli oficerowie NKWD zrzućeni na ten teren pod koniec czerwca 1944 r. Wszystkie te trzy oddziały zajmowały się do tego czasu głównie rozbojami, grabieżą majątków i wsi, mordowaniem żołnierzy AK. Jan Byk-Borecki, po wojnie m.in. szef WUBP w Kielcach i w Radomiu, to jeden z tych dowódców AL-owskich, którzy dążyli do konfrontacji zbrojnej z AK jeszcze podczas okupacji niemieckiej. Helena Sobańska była kochanką Byka-Boreckiego. Poza tym pełniła w jego oddziale funkcję sanitariuszki, a następnie łączniczki między II i III Obwodem AL oraz między swoim oddziałem i PPR w Ostrowcu Świętokrzyskim. Brała udział w akcjach bojowych, m.in. 15 lipca 1944 r. w Przyuszyńce k. Ćmielowa. Oddział „Brzozy” został otoczony w majątku Przyuszyń przez żandarmerię niemiecką. W trakcie wycofywania się oddziału miała wynieść spod ognia ciężko rannego w nogi Wacława Sampolskiego, ps. Konop, dowódcę drużyny z oddziału „Wrzosa”. W grudniu 1944 r. „aktyw pepeerowski” w I batalionie 1 Brygady AL żądał usunięcia jej z oddziału. W meldunku do KC PPR pisali: „Domagamy się zmiany zastępcy dowódcy batalionu, ponieważ dotychczasowym jest młody i niedoświadczony i jest tak kierowany przez por. Brzozę i Helę iż jest narzędziem wygodnym do ich dyspozycji, chcemy człowieka energicznego i samodzielnego. [Na] błędy jakie popełnia por. Brzoza wraz z Helą nie reaguje, a idzie im na rękę. Domagamy się o przeniesienie Heli do innego batalionu. Podajemy fakty: Po zrzucie widzieliśmy tylko trzy parasuty [spadochrony] w naszym batalionie. Stwierdziłszy, że Hela idąc na wieś, chodzi rzekomo szyc bieliznę i bierze po parę metrów za które przynosi wódkę, masło, jaja, kury, cukier, i t. p.

z wymienionych produktów korzysta carska klika batalionu. Wywiad w batalionie służy do zaopatrzenia siebie i por.Brzozy wraz z Helą, nie pilnując spraw służbowych, zauważyliśmy ich po każdym przyjeździe pijanych, wraz z litrem wódki w kieszeni dla pana Brzozy, a zabierane podwody tłuką w drodze powrotnej. W takich warunkach nie jesteśmy zdolni prowadzić naszej pracy, bo wszyscy żołnierze szemrają i fakty są sprzeczne z propagandą, którą głosimy. Resztę wyjaśnimy ustnie.”

W dniu 17 stycznia 1945 r., po wejściu wojsk sowieckich do Ostrowca Świętokrzyskiego oddział „Brzozy” zgłosił się do służby w Armii Czerwonej. Sobańska została skierowana do pracy w komitecie PPR w Ostrowcu Świętokrzyskim. Jeszcze w tym samym roku przeszła do pracy w WUBP w Kielcach.

W 1947 r. pracowała w WUBP w Radomiu. Szefem WUBP w Radomiu był w tym czasie jej mąż mjr Jan Byk-Borecki. Stefan Bembiński „Harnaś”, w latach 1943-1945 dowódca dużego oddziału AK w Radomsku pisze o nim we wspomnieniach „Te pokolenia z bohaterstwa znane” (w rozdziale poświęconym rozbiciu więzienia UB w Radomiu): „...W wyniku działań wywiadowczych, głównie harcerza, lotnika Stanisława Stacharzewskiego, później mego adiutanta, uzyskaliśmy dojdzie do powiatowej komendy MO w Radomiu. Współdziałali z nami liczni oficerowie MO z komendy powiatowej. W odwrotnym kierunku działało UB radomskie, kierowane wówczas przez wyjątkowego zbira mjr Byka-Boreckiego „Brzozę” z AI, które wyszkoliło i rozstało w teren do czynnych ośrodków AK licznych szpicli; oni niestety pozyskali zaufanie Akowców, a potem mordowali ich w odpowiednim momencie ...”

W 1948 r. pracowała już w WUBP w Częstochowie. W UB osiągnęła stopień kapitana. W 1949 r. pracowała w PPS w Kielcach, a w latach 1950-1954 jako urzędniczka i sekretarz POP PZPR w Wojewódzkim Komitecie Planowania Gospodarczego w Kielcach. Od 1954 r. do 1960 r. była instruktorem KW PZPR w Zielonej Górze. W latach 1960-1961 pracowała jako urzędniczka w Instytucie Naukowo-Badawczym i w Biurze Projektów Ministerstwa Łączności w Warszawie. Od 1961 r. do 1972 r. była oficerem w MSW. W 1973 r. przeszła na rentę.

Po wojnie ukończyła liceum ogólnokształcące. Mieszkała wraz z mężem w Warszawie przy ul. Chopina 5. Mieli jednego syna. Należała do ZBOWiD-u. Zmarła 4 kwietnia 1980 r. Została pochowana w Warszawie na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

Odnaczona Krzyżem Walecznych (w 1958 r.), Odznaką Grunwaldzką (w 1946 r.), Medalem Zwycięstwa i Wolności (w 1946 i 1966 r.).

Uchwałą Rady Państwa Nr 0/615 z 16 lipca 1970 r. „Za zasługi w walkach z okupantem hitlerowskim” została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Źródła:

AZG ZKRPIBWP, sygn. W-78576 (Helena Borecka) – BKiO KPRP, Im. spis VM PRL 1960-1987, s. 103, poz. 693 – Bembiński „Harnaś” S., Te pokolenia z bohaterstwa znane. Radom 1996, s. 132, 142; Skwarek S., 1 Brygada AL im. Ziemi Kieleckiej, Warszawa 1977, s. 78; Tajne oblicze GL-AL i PPR. Dokumenty, (wyb. i oprac. M.J. Chodakiewicz, P. Gontarczyk, L. Żebrowski), Warszawa 1997, t. 1, s. 80, 83, 126-128, t. 2, s. 11, 19 – Nekrolog Heleny Boreckiej, Życie Warszawy, nr 58/1980.

- I/3 Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora
- Wypis karty osobowej H. Boreckiej z archiwów Komisji Historii Kobiet, 1971(?), rękopis, kopia, k. l. s. 1
 - Wypis z materiałów archiwalnych z G. Zw. Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, 1971, rękopis, kopia, k. l. s. 2-5
 - Wypis z imiennego spisu odznaczeń Biura Kadry i Odznaczeń Kancelarii Prezydenta RP [b.d.], rękopis, kopia, k. l. s. 6

KHK, karta osob. Helena Borechaj ps. Hela ^{1/3-1}
ur. 1922, zm. 4. IV. 1980.

Nelubog - Tytuł Wzrostu nr 58 z 10. IV. 1980.

..... odznaczenia ^{Helena} Krzyżem Virtuti Militari V klasy,
Krzyżem Walecznych, Krzyżem Partyzanckim i innymi
odznaczeniami.

Uroczystości żałobne odbyły się w dniu 11 kwietnia
o godz. 12-13. w Domu Pogrzebowym na Cmentarzu
Komunistycznym na Powndach.

Sygn z Żony.

1) Motuśiak Piotr, Ruch oporu w ziemi opatowskiej -
sandowickiej; 1939-1945,
w-w 1976
s. 248-9.

W lipcu 1946r. 1 białemu 1 białemu AL
jużna Tytułowa - sanitariuszka

2) Balcarycki Adam, Odpuszczenie na Wykucie,
WTK, nr 29 z 1979.

1946r. Lasy Stankowicki. Partyzanci J Białemu AL
im. Ziemi Kieleckiej. Odpuszczenie na Wykucie. Kobieta - partyzant
Helena (Helena Borecha) part w obojcie "Brzozy"
(Cecylia Borechajowa), Ona to spool kul ziemskich
wypisane wistwo nowego "Konopa" (W. Sompalski).
→ obojcie "Wrota".

3) Skwarek Stefan, 1 Białemu A.L. im. Ziemi Kieleckiej, Wp 1979
s. 78, 138, 173-4.

Borecki Helen. z d. Sobaniska
Odczyni. at. 2BOWID z 1977v.)
c. Michala i Mani z d. Pocher (E)

w. 20.10.1973 w Działach Biskupich (woj. lubec.)
miejscu.

pracownik umyśl.

ukon. licenc. ogólnokształcą

zam. w-wa, ul. Chopin 5a m. 10.

MSW - oficer rezerwy.

PZPR

por. MON

Odm. - VM w 1970r., KW w 1958r. |

M Wyc. i wzd. 2 mg (1447) (1466)

Odm. Czynności 1446.

Przebieg. bojowa.

PPR 1444v. w tymczas. a jednocześnie Tymczas. AL
i opiekunka skrytki kontaktowej misji AL,
Oddz. im. Langierian i Organizacy Świt.

Na skutek dekonspir. w tymczas. rewizji 1444v
wstąpiła do Oddz. im. Langierian, dowodzonego
poc. tow. Brozy - Boreckiego Beata. Pełniła
funkcyj. sanitariuszki a potem Tymczas. misji
Obwodem II i III a także misji Oddzieleni
a Organizacy partyjny w Ostrowcu Świętokrzyskim.
Przebieg. udział w akcjach bojowych.

ps. Hela.

17. 01. 1945. z całym oddol. Brony zameldow
w Komite wojen. w Ostrowcu i w innych oddolach.
do komit. partji. w Ostrowcu.

2
I/3-3

w 1974 v. wdowa. , renciŝta.

w Oddol. ^{GL} Brony m. Lempiczan w III Okręgu Radom.
Kieleckim. , w III Obwodzie.

Następnie siostrzenic I Bat. I Bryg. im. Zrem. Kieleckim,
Obw. III.

w odosobnieniu od ^{urupa} ~~wojny~~ 1943 v. na placówce w Dostat
Biskupicach

17. 01. 45. - wstąpienie do Armii Radzieckiej

w oddol. Brony bndu wojsk w walkach
m.m. Sulejów n. Wisły

~~Przeuszyn, Janiszew~~ Przeuszyn, Janiszew
Wylkucie, Lesy Stanisławskie
Świętej Górze i t.d.

Spełnienie obowiązku funkcji Tysiąciami w obwodzie III obwodzie.

Zyciorys -

podr. robotnicze i ojciec robotnik

Eksp. pownech. ulc. w 1936 v. i zaczął pracę
fizyczną w karcie pensji.

w 1939 v. zaczął pracę w Fabryce Telokony w Dostat
Biskupicach.

w 1941 v. wprężono do Niemiec na przymus. rob.

Tam do XII. 1942v.

134 3

W V. 43. do GL. jako Tyrmichu na placówce.

W 1945v. rozpoczął pracę w W. V. B. P. Kielce
a potem w MSW w W-wie. (do 1972v.)

Od 1973v. na rencie. (zmarła w 1980v.)!

Oiw. Tadeusz Orlik - Łędrzyca. W-wa G. 2. 1954v.

„Wykonujący zad. Tyrmicha. urzędy busyeolam.
partyzanckimi - AL na terenie III Obwodu AL”

opisem tego była dietmem oobst. Bzowy.

Oiw. Mianina Longera. ps. Bat.

b. brniaczo lesnicza Klepaka w L. Starodub

„~~Przeł...~~ ... utwierdza Tyrmich. urzędy oobstami
partyzanckimi a org. PPR w Ostrowcu i Nieświeżu
III Obwodu AL.”

Od czerwca 1943v. na stanowisku delegacji
w obojbie.

Pracę ukończył w bitwach w Przejmieszynie
i na Świeżej Górze oraz w innych uderzeniach
na terenie ^{Gór} Świątoklanowych”

Dział. zawod. po 22. VII. 44. (deklar. wt. 2 1974.) ¹³⁵⁴

1445 - WUBP Kielce

1446 - PUBP Radom

1447 - P.U.BP Czystodowa

1449. P. SS. Kielce. prac. unijst.

1950 - Woj. Kom. Plan. Gosp. Kielce - prac. unijst.
sekr. org. POP.

1954 - Kom. Woj. PZPR Zielon Gora - instruktor

1960 - Instytut Naukowo Badawczy - prac. unijst.

1961 - Biuro Projektów Łysowca - Min. Łysowca;
prac. unijst.

Ostatnio - MSW

(sprawa 2. XII. 1974.)

687. BOBIŃSKI Tadeusz
mjr - uczestnik walk frontowych i z
bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 4.V.1970 r. Nr 0/329
688. BOBOWSKI Stanisław
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 23.IV.1970 r. Nr 0/264
689. BOBRYK Nikodem
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 4.V.1970 r. Nr 0/305
690. BOCHENEK Władysław
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 4.V.1970 r. Nr 0/314
691. BODNAR Paweł
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 23.IV.1970 r. Nr 0/268
692. BOGALIŃSKI Józef
za czynny udział w walkach z hitlerowskim
okupantem w latach 1939-1945
Uchw. RP z dnia 6.X.1970 r. Nr 0/792
693. BORECKA Helena
za zasługi w walkach z okupantem
hitlerowskim
Uchw. RP z dnia 16.VII.1970 r. Nr 0/615
694. BOROWIK Władysław
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 4.V.1970 r. Nr 0/304
695. BORYS Władysław
żołnierz walk frontowych, uczestnik walk
z bandami reakcyjnego podziemia
Uchw. RP z dnia 23.IV.1970 r. Nr 0/265

4 Materiały uzupełniające relację

- listy prof. R. Nazarewicza do biografii H. Boreckiej, 2003, rkp, oryg., k.1, s.1
oraz rkp rękopisu

Uwagi
do programu H. Borechii

- Rec prost
Marekowi

Falszestwom i obelgom pod adresem AK

zawartego w licznych artykułach w prasie skupie
 prawniczej autorstwa L. Zetrowskiego, P. Gombarskiego
 i M. Chocholickiego, ludzi związanych z tradycją
 WSZ, a głównie w trybunale państwowym pt. „Tajne
 obłęd PPR, GL, AK” - nie mogą być traktowane
 jako prawdziwe źródło historyczne, ^(a tu jako „dodane „wyjaśnienie”) ponieważ
 były fałszywie przygotowane przez fragmentów
 mojej książki „Armi ludowej dylematy i dramaty”
 (patrz ca odwołanie). To tak, jakby ktoś pisał
 o AK cytował i ekscytował „oceny” AK z okresu
 Malinowskiego (1949-1955), z książki poświęca
 z materiału procesu politycznych tego okresu.
 Wygenerowa więc trojka parokwintów porugi-
 wała się m. in. materiałem ze „śledztwa” pro-
 wadzonych przez X Departament prasowo ludowym
 PPR i AK. Streses o niepełności i zrywanach
 wobec tych ludzi nie pisano?

Pomyśleć J. Dude
11 03

R. N. N. N.
Verte!

Uwagi prof. R. Nazarewicza do biografii H. Boreckiej (przesłane za pośrednictwem J. Dudy IX 2003 r.):

Falszerstwa i obelgi pod adresem AL. zawarte w licznych artykułach w prasie skrajnie prawicowej autorstwa L. Żebrowskiego, P. G.....karczyka i M. Chodakiewicza, ludzi związanych z tradycją NSZ, a głównie w mętnawym? paszkwilem pt. *Tajne oblicze PPR, GL i AL* – nie mogą być traktowane przez prawdziwych historyków jako poważne źródło historyczne, a tu jako „dodane wyjaśniająco”. Demaskowaniu tych falszerstw poświęciłem szereg fragmentów mojej książki *Armia Ludowa, dylematy i dramaty*. To tak, jakby ktoś pisząc o AK cytował i eksponował „oceny” AK i oszczerstwa pod jej adresem z okresu stalinowskiego (1949-1955), z książki Józwiaka z materiałów procesów politycznych tego okresu. Wymieniona wyżej trójka paszkwilantów posługiwała się m.in. materiałami ze „śledztw” prowadzonych przez X Departament przeciwko ludziom PPR i AL. Dlaczego o cierpieniach i szykanach wobec tych ludzi nie pisano?

R. Nazarewicz

Arch. 18 VII 2000

A. Hendt. Gwał, Nowot PR I. Borecka Helens, Żołnier 15, 1840. 16. 01 s 13.

br. Stefan J. Dudy

do P. Swales, K. Wojt

LWP

V Ws

Borecka Helene

Z listu z Duda do SZ VII 03

Znałam również p. Helene Borecka. Nigdy
mi rozmawiałyśmy o przeszłości. Była zaob-
cowana całym stanem zdrowia i życiem
rodzinnym

SZ VII 03

5.4

BORECKA HELENA z d.Sobańska ur.20 października 1923 r. we wsi Doły Biskupie, pow.Opatów w rodzinie robotniczej. W 1943 wstąpiła do oddziału partyzanckiego Gwardii Ludowej pod dowództwem Czesława Boreckiego ps."BRZOZA".Wyróżniała się odwagą i determinacją w działaniu.Po starciu z Niemcami pod Konopem, pomimo trwającej obławyniemieckiej na rannych partyzantów, Helena zdołała wyszukać zaginionych czterech rannych ukrywających się w zbożu i dowieść ich dolekaty, czym uratowała ich życie.Została odznaczona Krzyżem Virtuti Militari V kl. nr. leg.342-70-20 z dn. 16 07 1970 r.

Helena Borecka zmarła 4 kwietnia 1981 r.

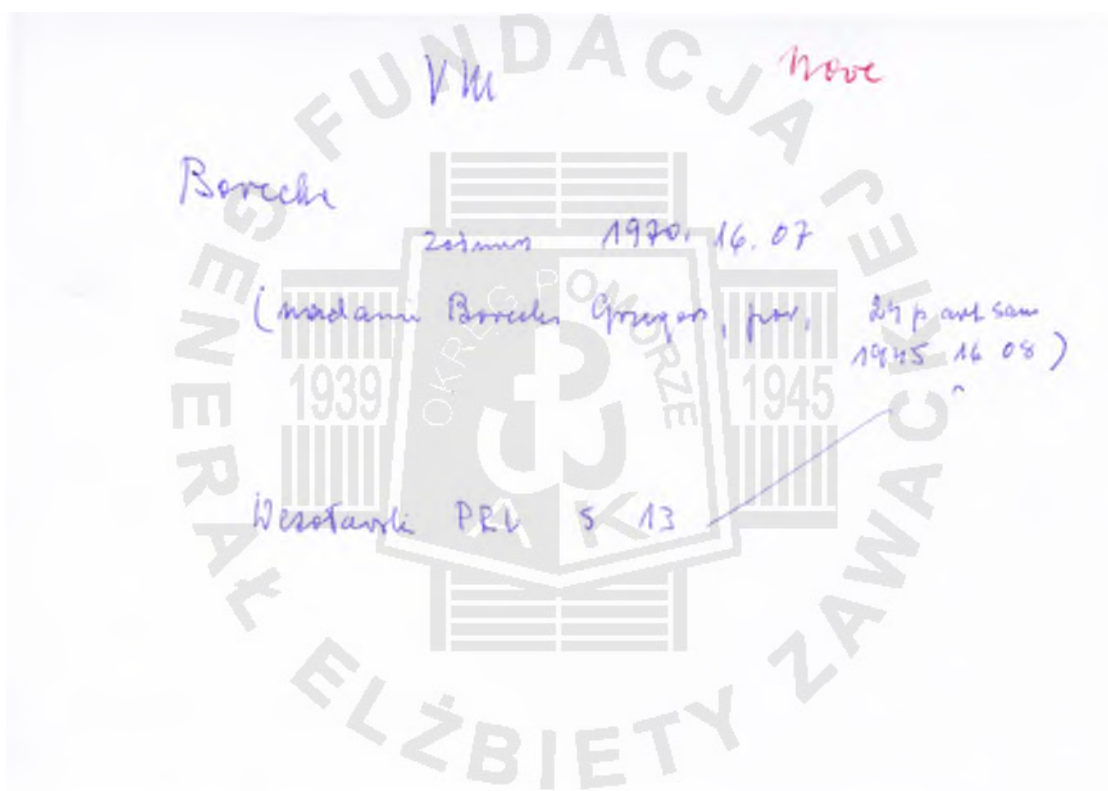
Grzegorz

Opis: Helena Duda
data: 25.07.2004.

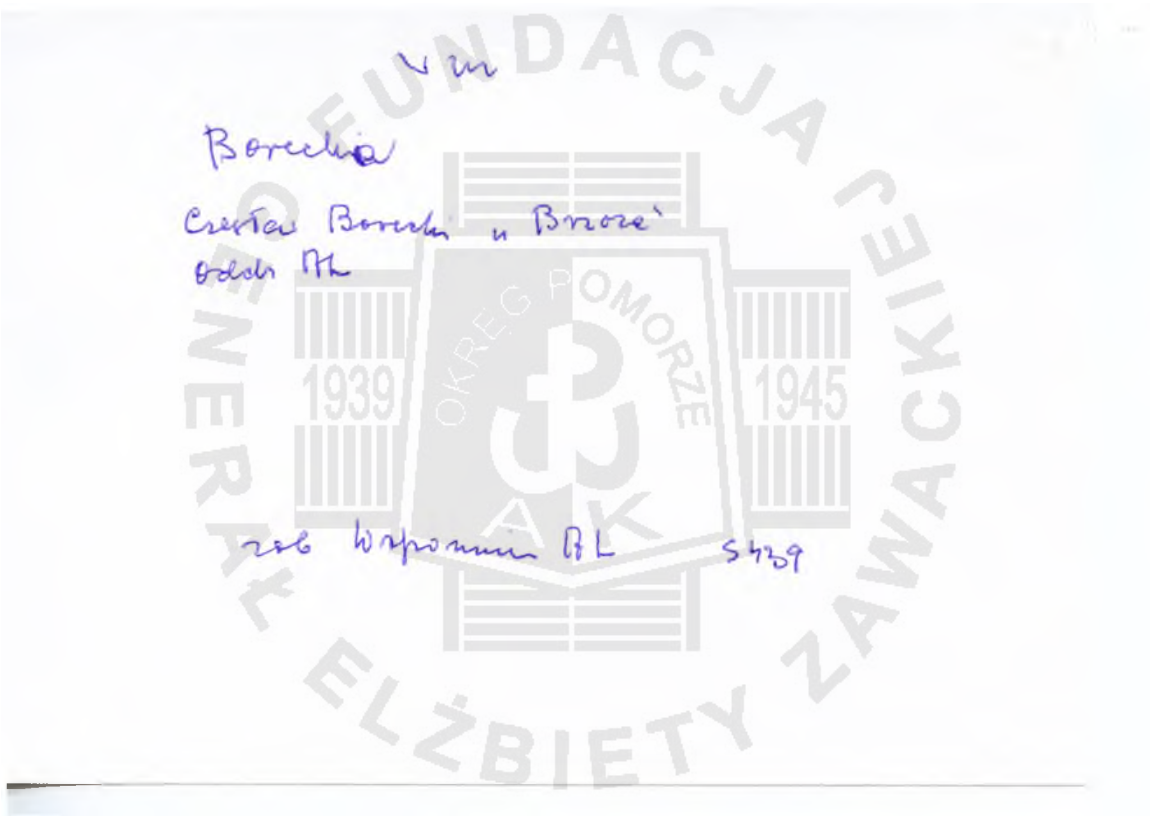
[Handwritten signature]

BORECKA HELLENA : d. Sobańska nr.20 października 1927 r.
w miejscowości Biskupie pow. Opatów w rodzinie robot-
niczej. W 1943 r. wstąpiła do oddziału party-
zanckiego Armii Ludowej pod dowództwem Czesława Boreckiego
ps. "Brzoza". Wyróżniła się odwagą i determinacją
w działaniu. Po starciu z Niemcami pod Konopem pomimo
ocelawy dokonywanej przez Niemców wyszukiwała rannych
w obozisku i lasach. Zaopiekowała się nimi i wywiozła
w bezpieczne miejsca. Ocalała im życie. Została
odznaczona Krzyżem Virtuti Militari V kl. nr.
legitymacji 542-70-20 z dn. 16 07 1970 r.

Zmarła 4 kwietnia 1981 r.

1.	Nazwisko	brak inform. Numer. Karty 34 Borecka
2.	Imię	Helena
3.	Data urodz./przemk	
4.	Stopień kofsk./tytuł	
5.	Organizacja	
6.	Przydział org./jednostka	
7.	Funkcja	
8.	nr. Karty	
9.	źródło:	PRL 2

i

UM

GL

BORECKA Helene

-mie me denych w Uds K:OR
na temat jorbawie mie jej
uprzednie kombetendach

2ob. Dmf. od H. Suleja 2 um 2004
lg. 582/04, B534

D. Ko. v̄v̄ 04

VIM

Borecke

list u Sudy z 28.04 (p 48/04)

u jej mez to Zbrodnian Komunitary
a one dostala VM jako funkcionarstva
NB

~~101~~ pos. 1601

VM

AL

BORECKA

Hebena

ps. "Hebe"

- była w oddziale partyz.

Boreckiego

ps. "Bromo"

im. Ziemi

Kieleckiej

1945 Gęstów

1 Brygada AL

Wpisane do

złotej w

komputerze

2ob. Skwerek S. 1 Bryg. AL im. Ziemi Kieleckiej,
Dk. 104 W-wł 1944, s. 78, 138, 146, 173, 174 Verte

Wachula („Wyrtych”), Wojciech Morawiecki, rodzeństwo Bolesław, Czesław, Antoni, Stefan i Janina Machanicy, rodzeństwo Adolf i Danuta Urbanowie, Józef Gilk, Stefan Niekurzak („Sztachetka”), Kazimierz Pajęga („Klucz”), Stanisław Zubrzycki („Swierk”), Józef Pająk, Jan Michalski, bracia Adolf i Antoni Rabinusicy, bracia Marian i Władysław Olczykowie, Józef Bielacz („Stalowy”), Ryszard Szwajgierczak („Dąb”), Czesław Kanarski („Jamnik”) i wielu innych. Z Radomia przybył tylko Józef Remsak („Zygmunt”).

Oddział AL im. Mariana Langiewicza, po wcielaniu alowców z rejonu Ostrowca, 15 lipca 1944 r. przybył do majątku Przeuszyń na południe od Cmielowa (powiat Opatów), gdzie zakwaterował się. Trzeba dodać, że właściciele tego majątku w przeciwieństwie do innych z sympatią odnosili się do lewicowego ruchu oporu i nieśli mu daleko idącą pomoc materialną.

O godzinie 17.00 oddział został niespodziewanie okrążony przez 600 żandarmerów. Wzięty w krzyżowy ogień wroga musiał wycofywać się przez odkryty teren.

W zaistniałej chwili ppor. Czesław Borecki („Brzoźka”) szybko ocenił sytuację bojową oddziału i rozkazał ewakuację: Stefanowi Pikusowi („Granat”), „Marchewce” i „Leszkowi”, skoncentrowanie ognia na siłach wroga, który napierał z kierunków Podola, Trzebnowa, Marianowa, Buszkowic, Mierzanowic i Rosoch. W rezultacie między Koszycami i Kaliszanami powstał wyłom w niemieckim pierścieniu, co umożliwiło oddziałowi odwrót na Grocholice. Bój był niezwykle zacęty. Bohaterstwem w tej walce wykazali się wspomniani ewakuanci, zwłaszcza „Granat”, który powstrzymywał napór wroga. Oddział wycofał się

¹ Wapomnienia S. Gwizdowskiego i S. Niekurzaka, CA KC PZPR, t. os. 7702, 7088.

Składowy Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej
Wzrost 1877 r.

WM
sprawnie, a jako ostatnia odchodziła Helena Borecka („Hela”). Na polach między Przeuszyńnem a Kaliszanami znalazła ciężko rannego w obydwie nogi Wacława Sampolskiego („Konop”), dowódcę drużyny, którego niosła kilka kilometrów nie zważając na ciągły ogień nieprzyjaciela. Niebawem napotkała chlopską furmankę i dowiozła nią rannego do wsi Grocholice, dokąd wycofał się jej oddział. Za bohaterską postawę w bitwie została odznaczona Orderem Krzyża Virtuti Militari V klasy.

W walce tej polegli m.in. Władysław Suska („Mały”) z Ostrowca, Jan Olech („Wilk”) z Goździelina, „Podróżny” (nazwisko nie ustalone). Ponadto Niemcy ujęli następujących rannych partyzantów: Franciszka Rozka, Tadeusza Mrocza, Józefa Łapę, Edwarda Wieszorka i Rosłankę „Mile”. Pierwsi dwaj zostali rozstrzelani w Opatowie, a pozostali koło ostrowieckiego cmentarza. Niemcy też ponieśli znaczne straty w ludziach, ale brak jest informacji o ich rozmiarach⁸. Po walce oddział AL im. Mariana Langiewicza przeszedł w lasy staszowskie, gdzie spotkał się z oddziałem BCh Józefa Maślanki.

W tym czasie nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy Okręgu Radomskiego AL. Funkcję tę powierzono por. Mieczysławowi Rybkowskiemu („Wujko”), dotychczasowemu szefowi sztabu Okręgu, gdyż został obecnie dowódcą 1 Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej.

W atmosferze aktywności politycznej i zbrojnej na Kielecczyznę dotarła wiadomość o powołaniu przez Krajową Radę Narodową Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i ogłoszeniu przezeń 22 lipca 1944 r. Manifestu, w którym określone zostały podstawy ustrojowe przyszłej Polski. Wiadomość ta zaktywizowała

⁸ Tamże.